

Ingen ko på isen – ord som betyder något annat

Berättelse

I Sverige hör du ibland konstiga uttryck. En person kan säga: “Det är ingen ko på isen.” Men det finns ingen ko och ingen is i rummet. Vad betyder det? Det betyder: “Det är ingen fara. Vi har god tid. Ingen brådska.”

Ett sådant fast uttryck kallas talesätt eller ordspråk. Ett ordspråk är ett kort uttryck som lär oss något. Man säger det på exakt samma sätt varje gång. Ett exempel är: “Tala är silver, tiga är guld.” Man ändrar inte orden.

Ett talesätt är också ett fast uttryck. Men man får böja orden lite, så att de passar i meningen. Till exempel: “rik som ett troll” kan bli “hon är rik som ett troll”.

Talesätt och ordspråk är ofta bildliga. Det betyder att man inte kan förstå dem ord för ord. Kon på isen är ingen riktig ko. Bilden står för något annat: att det inte är någon fara.

Ett annat uttryck är “att ana ugglor i mossen”. Det betyder att man tror att något är fel eller misstänkt. Inte heller här finns det riktiga ugglor. Det är bara en bild.

För dig som är ny i Sverige kan dessa uttryck vara svåra. Det är helt normalt. Fråga gärna en svensk vän vad ett uttryck betyder. Då lär du dig mer om språket.

Ordlista

ORD	FÖRKLARING
uttryck	ord som hör ihop och betyder något särskilt
ordspråk	ett kort uttryck som man säger på exakt samma sätt
talesätt	ett fast uttryck där man får böja orden lite
fast	något som är likadant och inte ändras
fara	när något är farligt eller riskabelt
brådska	när man har bråttom och lite tid
bildlig	när orden betyder något annat än de säger rakt av
misstänkt	när man tror att något är fel
böja	ändra formen på ett ord, t.ex. är, var, varit
ana	känna eller tro att något är på ett visst sätt

Läsförståelsefrågor

1. Vad betyder "Det är ingen ko på isen"?
 1. Att det står en ko på en sjö.
 2. Att det inte är någon fara eller brådska.
 3. Att man ska köpa en ko.
2. Vad är skillnaden mellan ett ordspråk och ett talesätt i texten?
 1. Ett ordspråk säger man alltid likadant, men i ett talesätt får man böja orden lite.
 2. Ett ordspråk är alltid längre än ett talesätt.
 3. Det finns ingen skillnad alls.
3. Vad betyder "att ana ugglor i mossen"?
 1. Att man har sett riktiga ugglor i skogen.
 2. Att man tror att något är fel eller misstänkt.
 3. Att man är trött och vill sova.
4. Stämmer påståendena med texten? Svara **ja**, **nej** eller **det står inte i texten**.
 1. Talesätt och ordspråk är ofta bildliga.
 2. Man kan alltid förstå ett talesätt ord för ord.
 3. Alla svenskar använder samma uttryck varje dag.
5. Varför kan dessa uttryck vara svåra för dig som är ny i Sverige? Svara med egna ord.

Diskussionsfrågor

- Finns det roliga eller bildliga uttryck på ditt språk? Berätta om ett.
- Vad gör du när du hör ett uttryck du inte förstår?
- Tycker du att det är roligt eller svårt att lära sig sådana uttryck? Varför?
- **Skriv (4 meningar):** Berätta om ett uttryck från ditt land. Vad betyder det, och när säger man det?